

Saini Mustalampi

05.07.2017

Sisäministeriö

Lausuntopyyntönnö SM Dno-2017-674 19.06.2017

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rahapeliasioiden neuvottelukunnasta

Lausuttava asia

Arpajaislain (1047/2001) 42 a §:n mukaan rahapeliasioiden neuvottelukunnan tehtävänä on seurata rahapelipoliittisten tavoitteiden toteutumista ja kehittämistarpeita. Nyt lausunnolla olevalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin neuvottelukunnan tarkemmista tehtävistä ja kokoonpanosta.

Arpajaislain tarkoituksena on taata yleishyödyllisiin arpajaisiin osallistuvien oikeusturva, estää arpajaisiin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. (ArpL 21.12.2016/1286, 1§) Rahapelit ovat arpajaisten toimeenpanomuoto.

Luonnoksen mukaan neuvottelukunnan tehtävänä olisi seurata ja arvioida arpajaislain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista yksinoikeuteen perustuvan rahapelijärjestelmän ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Lisäksi neuvottelukunta seuraisi ja arvioisi muun muassa rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja koskevan tilanteen yleistä kehitystä ja haittojen ehkäisyn ja vähentämisen toteutumista ja kehittämistarpeita, säädösvalmistelua, rahapelialan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia, EU:n rahapelipolitiikan muutoksia sekä rahapelien toimeenpanon valvontaa. Neuvottelukunta voi tehdä aloitteita rahapelipolitiikan kehittämiseksi. Neuvottelukunnan tehtävänä on myös edistää ministeriöiden ja viranomaisten välistä rahapeliasioita koskevaa yhteistyötä ja toimia viranomaistahojen, eduskuntapuolueiden ja edunsaajien rahapelipolitiikkaa koskevan tiedon informointikanavana.

Neuvottelukunnassa olisi puheenjohtajan (sisäministeriön kansliapäällikkö) ja varapuheenjohtajan (eduskuntapuolueiden edustaja) lisäksi enintään 24 muuta jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä keskeisistä rahapelipolitiikan toimijoista.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiinnittää lausunnossaan huomiota asetusluonnoksen seuraaviin kohtiin:

1 § Neuvottelukunnan tehtävät

Kuten taustamuistiossa todetaan, rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen on Suomen rahapelipolitiikan pääasiallinen tavoite. Neuvottelukunnan keskeinen tehtävä olisi seurata ja arvioida rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja koskevan tilanteen yleistä kehitystä sekä haittojen vähentämisen toteutumista ja kehittämistarpeita. Muistiossa todetaan rahapelihaittojen ehkäisyn kokonaistehtävän kuuluvan sosiaali-

www.thl.fi

Saini Mustalampi

05.07.2017

ja terveysministeriölle. STM on osoittanut tehtävän operatiivisen toimeenpanon THL:lle osapuolten välisellä sopimuksella.

THL:lle osoitetun tehtävän seurantaan on asetettu STM:n johtama ohjausryhmä, jossa on jäsenet STM:n lisäksi sisäministeriöstä, Poliisihallituksesta, maa- ja metsätalousministeriöstä sekä opetus- ja kulttuuriministeriöstä. THL pitää tärkeänä, että STM johtaa, seuraa ja arvioi vastedeskin sen toimialueelle kuuluvaa rahapelihaittojen seurantaa ja tutkimusta sekä rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen kehittämistä.

THL:n edustaja olisi edelleen neuvottelukunnan jäsen, tarjoaisi sen käyttöön erikseen sovittavia asiantuntijapalveluita ja tuottaisi säännöllisesti tilannekatsauksia rahapelihaittojen kehityksestä, kuten muistiossa esitetään.

THL näkee neuvottelukunnan tehtävät mittavina ja vaativina. Niiden toimeenpano vaatii siten sekä asiantuntemusta että resursseja.

3 § Neuvottelukunnan kokoonpano

Rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen on Suomen keskeisin yksinoikeusperuste. Yleishyödyllisiin tarkoituksiin rahapelitoiminnasta kertyvä tuotto ei sitä ole. On ensiarvoisen tärkeää, että neuvottelukunnan kokoonpano ja asiantuntemus on sellainen, että se kykenee parhaalla mahdollisella tavalla toteuttamaan keskeistä perustehtäväänsä seurata ja arvioida arpajaislain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista yksinoikeuteen perustuvan rahapelijärjestelmän ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. THL korostaa, että tehtävä vaatii riittävää asiantuntemusta ja haittanäkökulmaa rahapolitiikkaan.

Rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavien yhteisöjen näkökulma ja vaikuttamistarve rahapelikenttään on fiskaalinen eivätkä he aiemmin ole olleet edustettuna rahapeliasioiden neuvottelukunnassa (vn 244/2012). THL:n näkemyksen mukaan edunsaajilla ei ole myöskään nyt neuvottelukunnan tarkoituksen ja tehtävän mukaista roolia tai asiantuntemusta eikä heidän siksi tulisi kuulua neuvottelukuntaan sen jäsenenä, varajäsenenä tai asiantuntijana, vaikka heidän jäsenyyttä onkin hallituksen esityksessä 132/2016 pidetty mahdollisena.

THL ei voi yhtyä taustamuistion perusteluun edunsaajien jäsenyydestä: "Useat edunsaajat ovat myös mukana rahapelihaittojen ehkäisytyössä. Tämän vuoksi myös tuotosta avustuksia saavilla tahoilla olisi edustus neuvottelukunnassa". Edunsaajien joukko on hyvin laaja. Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi 2017 Veikkaus Oy:n pelituotoista avustuksia yhteensä 317,6 miljoonaa euroa 859 sosiaali- ja terveysalan järjestölle 1 834 eri kohteeseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa tukena vuosittain yli 500 miljoonaa euroa yli 3 000:lle edunsaajalle. Veikkauksen tuotto muodostaa pääosan OKM:n liikunnalle ja nuorisotyölle osoittamasta kokonaisrahoituksesta. Taiteen rahoituksessa rahapelitoiminnan tuoton osuus koko budjetista on noin puolet ja tieteen noin neljäsosa.

THL tuntee kentän koordinaatiroolistaan käsin erittäin hyvin ja sen havaintojen mukaan vain erittäin harvat edunsaajat ovat mukana rahapelihaittojen ehkäisytyössä. Korkeintaan kymmenkunta jopa tuhansiin nousevasta edunsaajajoukosta kohdentaa avustustaan rahapelihaittojen ehkäisyyn. Mikäli edunsaajat halutaan mukaan

www.thl.fi

Saini Mustalampi

05.07.2017

neuvottelukuntaan, tulisi heillä olla selkeä rooli rahapelihaittojen ehkäisyssä tuottojen varmistamispyrkimysten sijaan. Esimerkiksi suuressa osassa rahapelivoittovaroain avustettavia hankkeita olisi mahdollista huomioida rahapelihaittojen ehkäisyn näkökulma, mikä voisi myös olla rahoituksen ehto kaikissa siihen soveltuvissa kohteissa.

4 § Työskentely

Asetuksessa todetaan, että neuvottelukunta voi asettaa käsiteltävien asioiden valmistelua varten määräaikaisia jaostoja ja työryhmiä, joihin voi kuulua myös neuvottelukuntaan kuulumattomia asiantuntijoita. Asetusluonnoksen taustamuistiossa todetaan, että aiemman rahapeli-asioiden neuvottelukunnan yhteydessä on toiminut kansliapäälliköiden ja valtioneuvoston kanslian valtiosihteerin muodostama työvaliokunta. Tämä on ollut hyvä tapa, mutta THL katsoo, että joko työvaliokunnan täydennykseksi tai erillisenä sen lisäksi olisi tarpeen muodostaa rahapelipolitiikan avainvirkamiehistä koostuva virkamiestyöryhmä.

Pääjohtajan sijainen

Kari Saarinen

Johtaja

Terhi Kilpi